

**PRZEPISY WEWNĘTRZNE ZAKONU  
ŚWIĘTEGO PAWŁA PIERWSZEGO PUSTELNIKA  
DOTYCZĄCE SPOSOBU KONTAKTÓW Z OSOBAMI MAŁOLETNIAMI  
I BEZRADNYMI ORAZ ICH OCHRONY PRZED NADUŻYCIAMI**

**Wstęp**

Powierzenie paulińskim zakonnikom duszpasterskiej oraz edukacyjnej troski nad dziećmi i młodzieżą w ramach różnych form pracy, jest wyrazem zaufania rodziców, Kościoła i społeczeństwa, a jakiegokolwiek jego nadużycie jest niedopuszczalne. Dlatego mając na uwadze ochronę osób małoletnich i bezradnych przed niewłaściwymi zachowaniami o charakterze przemocowym lub seksualnym oraz troskę o dobre imię Zakonu Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika i każdego z jego członków, zostały opracowane poniższe przepisy regulujące sposób postępowania wobec osób małoletnich i bezradnych, które obowiązują wszystkich członków Zakonu. W zakres poniższych przepisów wchodzi: *„Wytyczne dla członków Zakonu dotyczące zachowań w pracy duszpasterskiej w kontekście problematyki wykorzystywania seksualnego osób małoletnich i bezradnych”* oraz *„Standardy ochrony małoletnich”*.

Celem wprowadzonych regulacji jest ochrona oraz bezpieczeństwo osób małoletnich i bezradnych przed wszelkiego rodzaju nadużyciami oraz pomoc osobom zaangażowanym w duszpasterstwo i wychowanie. Przepisy stanowią także formę ochrony zakonników wobec ewentualnych działań bądź zaniechań w sytuacji przemocy wobec małoletniego oraz oskarżeń o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu z osobami małoletnimi oraz z osobami, które trwale nie są zdolne posługiwać się rozumem, a które ukończyły już osiemnasty rok życia.

**Misja Zakonu a ewentualne zgorszenie**

Osoby duchowne i zakonne należą do grona ludzi obdarzanych szczególnym zaufaniem społecznym. Z tego względu wszelkie zgorszenia, których są powodem, posiadają wyjątkowo znaczący ciężar moralny, niosąc ze sobą wiele zła zarówno w życiu osób poszkodowanych, jak i we wspólnocie ludu Bożego, stając się antyświadcstwem i sprzeniewierzeniem misji Kościoła. Urząd Nauczycielski Kościoła jednoznacznie określa zło, jakie niesie ze sobą zgorszenie. W *Katechizmie Kościoła Katolickiego* czytamy, że „zgorszenie nabiera szczególnego ciężaru ze względu na autorytet tych, którzy je powodują, lub słabość tych, którzy go doznają. Nasz

Pan wypowiedział takie przekleństwo: „Kto by się stał powodem grzechu dla jednego z tych małych... temu byłoby lepiej kamień młyński zawiesić u szyi i utopić go w głębi morza” (Mt 18, 6). Zgorszenie jest szczególnie ciężkie, gdy szerzą je ci, którzy, z natury bądź z racji pełnionych funkcji, obowiązani są uczyć i wychowywać innych. Takie zgorszenie Jezus zarzuca uczonym w Piśmie i faryzeuszom, porównując ich do wilków przebranych za owce (por. Mt 7, 15)” (KKK, 2285).

Przywołane przez *Katechizm* słowa Pana Jezusa o zgorszeniu maluczkich, ukazują Jego ogromną troskę o dzieci. Wobec krzywdy wyrządzonej dziecku Jezus wypowiada najcięższe słowa potępienia. Jednoznaczna i niepozostawiająca wątpliwości postawa i nauczanie Jezusa, ukazuje szczególną wagę troski o dzieci, jako istoty niezdolne do obrony przed złem zarówno fizycznym, jak i moralnym. Doprowadzenie do sytuacji, w której niewinna istota, zdolna do szczerego oddania się Bogu, zostaje przez grzech i jego dalekosiężne skutki oddalona od Stwórcy, zasługuje na surowe konsekwencje i bezwzględną karę. Powierzona przez Chrystusa Kościołowi misja obejmuje m. in. troskę o słabych i bezbronnych, wśród których dzieci zajmują szczególne miejsce. Należy z całą stanowczością podkreślić, że nauka Jezusa zawarta w Ewangelii nie pozostawia złudzeń w obliczu zgorszeń. Jest ona ostatecznym i niepodważalnym kryterium oceny również relacji między dorosłymi a dziećmi.

**I. WYTYCZNE DLA CZŁONKÓW ZAKONU  
DOTYCZĄCE ZACHOWAŃ W PRACY DUSZPASTERSKIEJ  
W KONTEKŚCIE PROBLEMATYKI WYKORZYSTYWANIA SEKSUALNEGO  
OSÓB MAŁOLETNIICH I BEZRADNYCH**

**1. Założenia ogólne.**

Aby wykluczyć okoliczności mogące prowadzić do wykorzystania seksualnego osób małoletnich i bezradnych, a także uniknąć wszelkich podejrzeń, nieprawdziwych oskarżeń lub nawet prowokacji, należy stosować w pracy duszpasterskiej działania prewencyjne, których celem będzie usunięcie ryzyka zaistnienia sytuacji nadużyć seksualnych, zapobieganie przekraczaniu psychicznych i fizycznych granic intymności oraz przyczynianie się do promocji ochrony małoletnich i bezradnych przed niewłaściwymi zachowaniami.

W wytycznych przyjęte zostały następujące założenia:

- brak tolerancji dla nadużyć wobec małoletnich i bezradnych;
- ochrona praw małoletnich i bezradnych;
- zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa małoletnim i bezradnym;
- zapoznanie zakonników z właściwymi przepisami prawa państwowego i kościelnego w przedmiotowym zakresie – z uwzględnieniem przepisów prawa własnego i Kościoła lokalnego;
- ochrona zakonników przed nieuzasadnionymi podejrzzeniami i nieprawdziwymi oskarżeniami.

**2. Uprawdopodobniona sytuacji wykorzystania seksualnego osoby małoletniej – delegat wyższego przełożonego i inne osoby odpowiedzialne.**

Wyższy przełożony, powołuje delegata do spraw ochrony małoletnich i bezradnych\*, którego zadaniem jest rozeznanie zgłaszanych przypadków ewentualnych nadużyć seksualnych wobec osób małoletnich dokonanych przez członków Zakonu, a także wskazuje właściwych duszpasterzy, którzy zatroszczą się o zapewnienie odpowiedniej opieki pastoralnej ofiarom nadużyć.

---

\* Wyższy przełożony wyboru delegata dokonuje w zakresie sprawowanej przez siebie władzy: Przełożony Generalny – dla wszystkich placówek w Polsce i innych podlegających jego bezpośredniej jurysdykcji; Prowincjał – dla wszystkich placówek prowincji; Wiceprowincjał – dla wszystkich placówek wiceprowincji.



#### *a) Delegat*

Do zadań delegata należy:

- przyjęcie zgłoszenia o popełnieniu przez zakonnika czynu przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą małoletnią oraz powiadomienie wyższego przełożonego;
- kierowanie się procedurą zapewniającą maksymalne poczucie bezpieczeństwa podczas rozmowy z ofiarą lub osobami zgłaszającymi nadużycie seksualne;
- okazanie woli życzliwego wysłuchania i przyjęcia prawdy;
- kierowanie się poczuciem sprawiedliwości względem ofiary nadużycia seksualnego oraz troską o jej dobro;
- ochrona podstawowych praw osób małoletnich, jak i dorosłych, będącymi ofiarami nadużycia lub osobami zgłaszającymi;
- zagwarantowanie, by przy czynnościach wyjaśniających towarzyszyła wybrana przez nich osoba zaufana;
- udzielenie informacji w zakresie zastosowanych ewentualnych środków zapobiegawczych w stosunku do zakonnika podejrzanego o nadużycie;
- stosowanie się do określonych w prawie procedury;
- uczestnictwo w kursach, szkoleniach i innych formach kształcenia w zakresie profilaktyki, nadużyć i ochrony małoletnich.

#### *b) Duszpasterze*

Do zadań duszpasterzy należy:

- udzielenie pomocy duchowej i psychologicznej ofierze nadużycia seksualnego;
- w razie potrzeby wskazanie możliwie szybkiej i profesjonalnej konsultacji prawnej;
- towarzyszenie i udzielanie pomocy ofierze w przypadku osób poniżej piętnastego roku życia za wyraźną zgodą rodziców lub opiekunów prawnych;
- ścisła współpraca z rodzicami lub opiekunami prawnymi;
- udzielenie, w razie potrzeby, pomocy duchowej i psychologicznej osobom z najbliższego otoczenia ofiary nadużycia seksualnego, w szczególności członkom rodziny;
- udzielenie informacji o możliwości skorzystania z pomocy duchowej i psychologicznej;
- podejmowanie rozmów i spotkań z wiernymi, zwłaszcza w pierwszym okresie po ujawnieniu nadużycia seksualnego, jakie miało miejsce we wspólnocie.

### **3. Konsekwencje prawne nadużyć seksualnych wobec osób małoletnich i bezradnych.**

#### *a) W prawie państwowych*

W państwach, w których Zakon posiada swoje placówki, należy brać pod uwagę regulacje prawne poszczególnych ustawodawstw państwowych, w zakresie przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i na ich podstawie kształtować politykę bezpieczeństwa, prewencji oraz interwencji.

#### *b) W prawie kościelnym*

W porządku prawnym Kościoła rozstrzygnięcie w sprawach przestępstw seksualnych popełnionych przez duchownych a także i zakonników wobec małoletnich jest zastrzeżone Dykasterii Nauki Wiary. Zgodnie z art. 6 m.p. *Sacramentorum sanctitatis tutela* przestępstwo stanowi każde przekroczenie szóstego przykazania Dekalogu, zrealizowane przez duchownego z osobą poniżej osiemnastego roku życia (osobą, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem); nabywanie albo przechowywanie, lub rozpowszechnianie w celach lubieżnych materiałów pornograficznych, przedstawiających osoby poniżej osiemnastego roku życia, przez duchownego – w jakiegokolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urzędnika. Należy również uwzględniać aktualnie obowiązujące w tym zakresie przepisy Kościoła lokalnego.

### **4. Procedura postępowania w przypadku oskarżenia zakonnika o nadużycia seksualne.**

Prawo kanoniczne nakłada na ordynariusza (wyższych przełożonych instytutów życia konsekrowanego) w przypadku powzięcia przynajmniej prawdopodobnej wiadomości o przestępstwie obowiązek przeprowadzenia wstępnego dochodzenia kanonicznego. Niezależnie od prowadzonych czynności przez państwowe organy ścigania, przełożony wyższy, po otrzymaniu zgłoszenia, niezwłocznie zleci osobie delegowanej przeprowadzenie takiego dochodzenia. Przedmiotem dochodzenia wstępnego jest zbadanie rzeczywistego zaistnienia przestępstwa, poczytalności sprawcy, okoliczności łagodzących lub obciążających. Ordynariusz może również, jeśli uzna to za stosowne, zawiesić kanoniczne dochodzenie wstępne na czas trwania czynności prowadzonych przez organy państwowe aż do ich zakończenia. Po zakończeniu dochodzenia wstępnego zebrany materiał należy przekazać DNW.

Przełożony wyższy na czas prowadzenia dochodzenia wstępnego, jeśli wymaga tego dobro sprawy, może zastosować wobec oskarżonego środki zapobiegawcze przewidziane przez prawo.

Należy zawsze pamiętać o domniemaniu niewinności i unikać przedwczesnej oceny i zniesławienia osoby wobec której toczy się postępowanie, chyba że okoliczności dotyczą przestępstwa notoryjnego i niebudzącego wątpliwości.

## **5. Ogólne zasady postępowanie w przypadku oskarżenia o nadużycia seksualne**

### ***a) Przyjmowanie zgłoszeń o nadużyciach przez osobę trzecią***

1. W sytuacji zgłoszenia ewentualnych niewłaściwych zachowań członka Zakonu w stosunku do osoby małoletniej lub innych, należy:

- z uwagą wysłuchać zgłaszających (ofiara lub inne osoby), starając się pozyskać podstawowe informacje odnoszące się do czasu, miejsca oraz okoliczności zdarzeń;
- wykazać zrozumienie i zainteresowanie, absolutnie nie bagatelizując sprawy;
- upewnić się, czy nie zaszła pomyłka co do osoby obwinionej i co do zaistniałych okoliczności;
- uzyskać zgodę na przekazanie sprawy kompetentnej władzy;
- zaproponować spotkanie z osobą, która zostanie delegowana przez wyższego przełożonego do rozpoczęcia postępowania wyjaśniającego i przeprowadzenia wstępnego dochodzenia.

Jeżeli ktoś został obdarzony zaufaniem jako osoba *pierwszego kontaktu*, powinien takie zadanie spełnić, pamiętając jednak, że nie do niego należy specjalistyczna ocena sytuacji ale po przyjęciu zgłoszenia, niezwłoczne przekazanie sprawy wyższemu przełożonemu.

2. Niedopuszczalne jest prowadzenie samodzielnego badania zaistniałych okoliczności.

3. W przypadku gdy sprawa nabierze charakteru medialnego (nawet w minimalnym zakresie), istnieje bezwzględny zakaz wypowiedania się w środkach społecznego przekazu co do zaistniałej sytuacji. Prawo reprezentacji przed mediami posiada wyłącznie rzecznik prasowy Kurii Generalnej bądź osoba wskazana przez wyższego przełożonego *ad casum*. Należy również stanowczo powstrzymać się od wyrażania wszelkich opinii własnych, zajmowania stanowiska w przedmiotowej sprawie, postawy obrony lub oskarżenia – dotyczy to tak oskarżonego jak i pozostałych członków Zakonu.



***b) przyjęcie zgłoszenia nadużycia przez samego oskarżonego***

1. W sytuacji gdy domniemana ofiara sama kontaktuje się z oskarżonym w celu rozstrzygnięcia sprawy o ewentualne nadużycie – niezależnie od prawdziwości stawianych zarzutów – należy niezwłocznie zawiadomić wyższego przełożonego, który podejmie konieczne działania. Oskarżony jako osoba bezpośrednio zaangażowana w sprawę, nie może zachować pełnego obiektywizmu i profesjonalizmu w przedmiotowej sprawie.

2. Po zaistnieniu sytuacji opisanej w pkt. b) 1, należy dołożyć starań by nie dochodziło do bezpośredniego kontaktu z oskarżającym, gdyż może to zostać odczytane jako próba „zamknięcia mu ust”.

3. Oskarżony, dla dobra sprawy, dobra swojego i Zakonu winien współpracować podczas prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dochodzenia wstępnego.

***c) Prawdopodobne wiadomości o niewłaściwych zachowaniach członka Zakonu (tzw. plotki w najbliższym otoczeniu)***

1. Niezwłocznie należy poinformować wyższego przełożonego (nawet, jeżeli sprawa wydaje się mało wiarygodna) o pojawiających się w przestrzeni publicznej lub prywatnej informacjach wskazujących na zaistnienie ewentualnych niewłaściwych zachowań.

2. Niedopuszczalne jest prowadzenie samodzielnego badania zaistniałych okoliczności.

***d) Postawy i działania, których należy unikać w powyższych sytuacjach***

1. Należy pamiętać, że w przypadku oskarżeń o wykorzystywanie seksualne kierowanych pod adresem osób duchownych, mogą mieć miejsce zupełnie skrajne postawy, począwszy od faktycznych nadużyć seksualnych, przez fałszywe oskarżenia, a nawet prowokacje. Mimo tego, należy zrobić wszystko, aby od samego początku, tzn. od zgłoszenia, wykreować atmosferę wzajemnego zaufania i spokoju, unikając wszelkiej agresji czynnej lub słownej. Należy zachować możliwy spokój, powstrzymując się od jakichkolwiek niepotrzebnych, gwałtownych reakcji, które wymagałyby późniejszego tłumaczenia się lub przeprosin.

2. Należy unikać wszelkich zachowań, które mogłyby dawać pozór działań mających na celu wyciszenie lub zatuszowanie sprawy, a nie prowadziłyby do odkrycia pełnej prawdy lub zaniechań.

## 6. Działania prewencyjne – „reguły prawidłowych zachowań” wobec osób małoletnich i bezradnych

Zapobieganie nadużyciom seksualnym wobec każdej osoby stanowi integralną część zaangażowania Kościoła w pracę, szczególnie z dziećmi i z młodzieżą. Wspólnota wiary winna zapewnić im bezpieczne środowisko wzrostu, które współtworzą wszyscy odpowiedzialni za przekazywanie wiary, w tym rodzice i duszpasterze.

Przeciwdziałanie nadużyciom seksualnym ma zmniejszyć ryzyko popełnienia tych czynów przez kogokolwiek z uczestników duszpasterstwa dzieci i młodzieży. Ma pozwolić uniknąć psychicznego i fizycznego przekroczenia granic intymności. Cel ten może zostać osiągnięty przez programy pomocowe kierowane do rodzin oraz rozwiązania dla osób zaangażowanym w duszpasterstwo i wychowanie. Profilaktyka ma się przyczynić do promocji ochrony dzieci i młodzieży przed różnymi formami przemocy i wykorzystania również poza środowiskami kościelnymi. Skuteczną pomocą w różnych dziedzinach pracy z dziećmi i młodzieżą są jasne zasady określające formy bliskości i dystansu w relacjach między dorosłymi a dziećmi i młodzieżą.

### a) Zachowania niedopuszczalne

W relacjach z małoletnimi i bezradnymi jest zakazane:

- pozostawianie sam na sam z osobą małoletnią: w klasztorze, kościele, budynkach klasztornych lub innym pomieszczeniu zamkniętym;
- spanie z osobą małoletnią w tym samym łóżku;
- wyjazdy w pojedynkę z osobą małoletnią na wycieczkę z noclegiem;
- posiadanie i rozpowszechnianie obrazów pornograficznych z udziałem małoletnich;
- wprowadzanie osoby małoletniej w świat problematyki seksualnej lub pornograficznej przez słownictwo, muzykę, nagrania, filmy, gry, strony internetowe, oprogramowanie komputerowe czy inną rozrywkę;
- dostarczanie osobie małoletniej narkotyków, alkoholu i papierosów;
- posiadanie i używanie alkoholu oraz niedozwolonych środków odurzających podczas posługi wobec małoletnich lub przy nich;
- stosowanie siły, środków przemocy, gróźb w kontakcie z małoletnimi w celu skorygowania ich zachowania;
- poniżanie, wyśmiewanie i zastraszanie małoletnich;
- nawiązywanie jakiegokolwiek kontaktu fizycznego z małoletnim, dotykanie, obejmowanie, gładzenie po policzku, dotykanie włosów;
- poklepywanie po ramieniu lub plecach;
- głaskanie po głowie;
- pocałunki;
- sadzanie dzieci na kolanach, branie „na barana” i na ręce;
- dotykanie pośladków, okolicy klatki piersiowej lub genitaliów;



- okazywanie uczuć w miejscach odosobnionych;
- „zapasy” z osobami małoletnimi;
- jakiegokolwiek rodzaj masażu osoby dorosłej przez osobę małoletnią lub osoby małoletniej przez osobę dorosłą;
- jakiegokolwiek forma okazywania uczuć osobie małoletniej wbrew jej woli;
- wygłaszanie komplementów odnoszących się do budowy fizycznej lub rozwoju ciała.

*b) Sytuacje, których stanowczo należy unikać*

W celu uniknięcia oskarżeń o niewłaściwe zachowanie wobec małoletnich należy:

- wystrzegać się przebywania z osobą małoletnią pod jednym dachem w nocy, chyba że obecna jest jeszcze inna dorosła osoba w roli opiekuna;
- unikać organizowania noclegu osobom małoletnim w domach prywatnych lub klasztorach;
- upewnić się, że podczas przebywania w domu osób trzecich, obecne są osoby dorosłe;
- unikać prowadzenia samochodu, gdy w pojeździe znajduje się tylko osoba małoletnia;
- powstrzymać się od dawania prezentów osobie małoletniej;
- unikać przebywania razem z małoletnimi w zamkniętych pomieszczeniach w przypadku sprawowania jakiegokolwiek posług duszpasterskich;
- unikać komunikowania się z osobami małoletnimi przez środki komunikacji społecznej (telefon, Internet, itp.);
- dopilnować, aby wszystkie zajęcia z małoletnimi, za których przeprowadzenie ponosi się odpowiedzialność (zajęcia pozalekcyjne, katechetyczne, duszpasterstwo młodych, harcerstwo, sport, itp.), zostały wcześniej zatwierdzone i zaakceptowane przez odpowiednie osoby oraz rodziców;
- dopilnować, żeby we wszystkich wydarzeniach z udziałem osób małoletnich uczestniczyły osoby dorosłe;
- w przypadku organizacji wyjazdów z osobami małoletnimi, należy uzyskać pisemną zgodę na wyjazd od rodziców lub prawnych opiekunów.

*c) zachowania stosowne i dopuszczalne*

W kontaktach z osobami małoletnimi dopuszczalne są:

- pochwała słowna;
- uścisk dłoni;
- siedzenie w pobliżu małych dzieci;

Kierując się powyższymi wskazaniem należy mieć również na uwadze, że w zależności od okoliczności niektóre formy wyrażania uczuć, choć zwyczajowe, to jednak nie zawsze mogą zostać uznane za stosowne.

## **7. Zakończenie**

Przestrzeganie „reguł prawidłowych zachowań” wobec osób małoletnich i bezradnych obowiązuje wszystkich członków Zakonu. O każdym podejrzeniu wykorzystywania seksualnego małoletnich należy niezwłocznie powiadomić wyższego przełożonego.

Zgodnie z uchwałą Kapituły Generalnej Zakonu Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika z 2014 r., „[...] żadne przypadki nadużyć i przestępstw przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu nie mogą być ukrywane i winny być jak najszybciej zgłaszane przełożonemu. Nieujawnianie takich faktów jest równoznaczne ze współodpowiedzialnością za popełnione czyny”.

W podejmowaniu jakichkolwiek zadań duszpasterskich oraz w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą należy unikać jakichkolwiek postaw i gestów, które mogą mieć choćby pozory niestosowności. Przestrzeganie prawa kościelnego, państwowego oraz powyższych wskazań ma stanowić pomoc w ochronie zarówno dzieci i młodzieży jak i zakonników przed nieprawdziwymi oskarżeniami.

W przypadku nadużyć seksualnych wobec osób dorosłych powyższe przepisy stosuje się odpowiednio. Przegląd i aktualizacja „Wytycznych” będzie dokonywana co dwa (2) lata.

## **II. STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH DLA KLASZTORÓW I DOMÓW ZAKONNYCH PROWADZONYCH PRZEZ ZAKON PAULINÓW**

### **Preambuła**

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez członków Zakonu Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika (dalej, Zakon Paulinów) jest działanie dla dobra małoletnich w ich najlepszym interesie. Wszystkie osoby realizujące jakiegokolwiek czynności w Zakonie Paulinów traktują małoletnich z szacunkiem oraz uwzględniają ich potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletnich przemocy w jakiegokolwiek formie. Wszyscy członkowie Zakonu oraz osoby z nimi współpracujące realizując cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

### **I. Postanowienia ogólne**

1. Mając na względzie dobro małoletnich, Zakon Paulinów wprowadza dla wszystkich swoich placówek standardy ochrony w zakresie prowadzenia działalności duszpasterskiej i religijnej, rozwoju duchowego oraz świadczenia wszelkiego rodzaju porad psychologicznych.
2. Standardy ochrony małoletnich określają w szczególności:
  - a) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a członkami poszczególnych placówek lub organizatorem, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
  - b) zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
  - c) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego;
  - d) zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
  - e) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie członków i personelu lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;
  - f) zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;



g) osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;

h) sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

3. Celem niniejszego dokumentu jest wskazanie wszystkim osobom zaangażowanym w prowadzenie działalności duszpasterskiej, rozwój duchowy i świadczenie porad psychologicznych w Zakonie Paulinów procedur i zasad podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia, krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletnich oraz zapis wskazówek, przykładów dobrych praktyk, procedur oraz konsekwencji prawnych zaniedbań lub naruszeń zapisów prawa dotyczących ochrony małoletnich przed wszelkiego rodzaju przemocą.

4. Standardy przeznaczone są do stosowania we wszystkich placówkach Zakonu Paulinów.

## **II. Polityka ochrony małoletnich w działaniach Zakonu Paulinów**

1. Polityka ochrony małoletnich opiera się na zasadach:

- a) nie ma tolerancji dla nadużyć wobec małoletnich;
- b) prawa małoletnich są chronione;
- c) małoletni mają zagwarantowane bezpieczeństwo i ochronę;
- d) każdy z osobna i wszyscy razem odpowiadają za bezpieczeństwo małoletnich;
- e) posiadanie skutecznych narzędzi służących ochronie małoletnich w postaci odpowiedniego wykształcenia, umiejętności stosowania systemu prewencyjnego oraz znajomości procedur postępowania.

2. Każdy małoletni ma prawo do:

- a) poznania i ochrony swoich potrzeb i praw;
- b) ochrony przed zaniedbaniem, przemocą i wykorzystaniem;
- c) obrony, w tym prawa do korzystania z pomocy obrońcy;
- d) ochrony przed dyskryminacją;
- f) poszanowania własnej godności.

3. Standardy są narzędziem służącym eliminowaniu ryzyka popełniania nadużyć wobec małoletnich, a jego przestrzeganie pozwala zminimalizować ryzyko wystąpienia nadużyć w relacjach z dziećmi i młodzieżą.

### **III. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a członkami Zakonu Paulinów**

Zachowania niedozwolone wobec małoletnich:

1. Stosowanie przez członków Zakonu kar cielesnych wobec małoletnich nie jest dozwolone w żadnych okolicznościach i od tej reguły nie ma wyjątków.
2. Wszyscy małoletni mają prawo do bycia traktowanymi przez członków Zakonu z jednakową troską. Nie do zaakceptowania jest faworyzowanie pojedynczych osób, wyrażane werbalnie czy niewerbalnie.
3. Nie może być tolerancji wobec jakiegokolwiek zachowania, które może zostać odczytane jako znęcanie się lub dokuczanie, zarówno ze strony dorosłych jak i samych małoletnich.
4. Nie do zaakceptowania jest werbalne naruszanie dobra małoletnich przez członków Zakonu, w tym zwłaszcza opowiadanie w ich obecności żartów o podtekście seksualnym. W przypadku konieczności podjęcia z małoletnim rozmowy na tematy związane z płciowością (seksualnością) należy wykazać się daleko idącą ostrożnością, delikatnością i roztropnością.
5. W pracy z małoletnimi winno się używać środków, języka i metod adekwatnych do wieku małoletnich. Podobnie powinien być potraktowany przekaz medialny, np. przez telefon komórkowy, internet, wideo itp. W żadnym jednak wypadku nie wolno wykorzystywać materiałów pornograficznych lub zawierających treści obsceniczne.
6. Wszyscy członkowie Zakonu zawsze winni wykazywać daleko idącą troskę o integralność i nienaruszalność cielesną każdego małoletniego.
7. Małoletnim przysługuje prawo do prywatności. W szczególny sposób prawo to winno być respektowane w takich miejscach jak przebieralnie, pływalnie, łazienki i toalety.
8. Nie można wyręczać małoletnich ani pomagać im w czynnościach natury osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie itp.), o ile małoletni są w stanie wykonać te czynności samodzielnie.

*Troska o małoletnich ze specjalnymi potrzebami wychowawczymi lub niepełnosprawnością*

1. Małoletni ze specjalnymi potrzebami oraz niepełnosprawni wymagają zwykle więcej troski od pozostałych. Oczekuje się w takich przypadkach szczególnej wrażliwości połączonej z wydawaniem jasnych i jednoznacznych komunikatów. Wielkie znaczenie ma uważne słuchanie małoletnich specjalnej troski, ponieważ wyrażanie obaw przychodzi im z trudnością. Nie należy lekceważyć tego, co mówią.

2. Jeżeli zachodzi potrzeba pomocy małoletniemu niepełnosprawnemu w czynnościach osobistych, należy jej udzielać z pełnym zrozumieniem problemu oraz za udokumentowaną zgodą rodziców lub opiekunów. W przypadkach nagłych i niespodziewanych możliwe jest udzielenie zgody telefonicznie, przy świadku rozmowy. Należy sporządzić z niej notatkę, podpisaną także przez świadka rozmowy. Przy udzielaniu takiej pomocy każdy ma obowiązek kierować się należytyym szacunkiem i dyskrecją.

3. Nie można wyręczać małoletniego niepełnosprawnego w czynnościach osobistych, które jest w stanie wykonać samodzielnie.

4. Członkowie Zakonu mający bezpośrednią styczność z małoletnim powinni zostać poinformowani, gdy pojawi się przypuszczenie, iż małoletni jest zastraszany lub narażony na jakiegokolwiek formy przemocy.

#### **IV. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego**

1. Zachowaj spokój.

2. Słuchaj spokojnie i traktuj małoletniego poważnie. Zadawaj pytania tylko w celu uściślenia. Nie zadawaj pytań naprowadzających i wtrącających. Nie sugeruj własnych słów, używaj tylko słów małoletniego. Pozwól małoletniemu mówić w jego własnym tempie.

3. Stosuj aktywne słuchanie, które wyraża współczucie, spokój i wsparcie. Nie okazuj szoku ani przerażenia w reakcji na słowa małoletniego.

4. Zapewnij małoletniego, że wyjawiając ci nadużycie, postąpił właściwie.

5. Poinformuj małoletniego, że zrobisz wszystko co możesz, by mu pomóc.

6. Powiedz małoletniemu, że on nie ponosi winy za zaistniałą sytuację.

7. Wyjaśnij małoletniemu, że tymi informacjami będziesz musiał podzielić się z innymi. Pod koniec rozmowy poinformuj go, co zamierzasz dalej zrobić i komu przekażesz uzyskane informacje.

8. Osoba, która jako pierwsza dowiaduje się o zaistnieniu potencjalnego przypadku wykorzystywania małoletniego, nie jest upoważniona do wydawania decyzji, czy fakt nadużycia rzeczywiście miał miejsce. Jest to zadanie dla odpowiedzialnych organów i instytucji, do których sprawa zostanie skierowana na dalszych etapach.



9. Zapisz niezwłocznie przebieg rozmowy i podpisz się czytelnie pod nią.

10. Poinformuj o zaistniałej sytuacji przełożonego domu.

### **Procedury interwencji**

1. Odpowiedzialnymi za wdrożenie Standardów, dopilnowanie, by były one respektowane, a w sytuacji, kiedy pojawiają się sygnały o przemoc lub nadużyciu wobec małoletniego, zobowiązanymi do podjęcia odpowiednich działań jest przełożony domu.

2. Każdy członek Zakonu, który został poinformowany o podejrzeniu, zarzutach lub fakcie przemocy lub nadużycia wobec małoletniego, odpowiada za podjęcie właściwych działań zgodnie z niniejszą procedurą.

3. Pierwszym zadaniem tego, kto ma podejrzenie o akt przemocy lub nadużycie wobec małoletniego albo którego o tym powiadomiono, jest zgłoszenie tego faktu przełożonemu domu.

4. W przypadku zgłoszenia przez małoletniego sytuacji przemocy domowej sporządza się bezzwłocznie notatkę i przekazuje ją do przełożonego domu. Przełożony zawiadamia instytucje, które posiadają uprawnienia do wszczynania właściwej procedury.

4.1. w przypadku zgłoszenia przez małoletniego krzywdzenia przez innego małoletniego, bądź ujawnienia takowego przez inną osobę współpracującą z Zakonem należy niezwłocznie powiadomić o tym fakcie przełożonego domu,

4.2. przełożony domu przeprowadza rozmowę wyjaśniającą,

4.3. na temat powyższego, przełożony zawiadamia rodziców/opiekunów małoletnich,

5. Należy zgłosić przełożonemu domu na piśmie to, co zostało przekazane w tajemnicy przez małoletniego, nawet jeśli istnieje obawa, że małoletni będzie przez to cierpieć.

6. W przypadku zaistniałej sytuacji przełożony domu lub osoba przez niego wyznaczona powinna przekazać pozostałym członkom wspólnoty tylko te informacje, które są niezbędne dla zabezpieczenia dobra małoletniego oraz ustalenia faktów, w zakresie niezbędnym do podjęcia dalszych działań.

7. Jeżeli istnieje podejrzenie, iż osobą odpowiedzialną za przemoc lub nadużycie wobec małoletniego jest członek Zakonu, na czas przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego przełożony domu odsunie taką osobę od pełnienia obowiązków wymagających bezpośrednich

kontaktów z małoletnimi, nie narażając jej na utratę reputacji. W przypadku analogicznych podejrzeń wobec przełożonego domu, stosowne działania podejmuje przełożony wyższy.

#### **V. Ochrona małoletniego w sytuacji podejrzeń lub zaistnienia wykorzystania**

1. Zapobieganie wszelkim formom krzywdzenia małoletnich wymaga dyscypliny w organizacji działań i respektowania przyjętych zasad przez wszystkich członków Zakonu.
2. Za szczególnie wrażliwe należy uznać te obszary działalności, które bezpośrednio dotyczą osoby ludzkiej i jej prawa do ochrony danych, wizerunku, a także prawa do ochrony przed manipulacją czy wykorzystaniem niewiedzy.
3. Nikt z członków Zakonu nie może udostępnić żadnym mediom informacji o małoletnim, jego rodzicu czy opiekunie.
4. W żadnym wypadku nie wolno kontaktować przedstawicieli mediów z małoletnim.

#### **VI. Obowiązki przed przystąpieniem do prowadzenia działalności duszpasterskiej i religijnej, rozwoju duchowego oraz świadczenia wszelkiego rodzaju porad psychologicznych**

1. Przed przystąpieniem do wykonywania swoich obowiązków każdy członek Zakonu zapoznaje się ze standardami ochrony małoletnich,
2. Po zapoznaniu się ze standardami ochrony dzieci, podpisuje oświadczenie o zapoznaniu się z nimi. Oświadczenie zostaje włączone do dokumentacji personalnej prowadzonej przez Kurie Generalną Zakonu Paulinów.

#### **VII. Obowiązki osób odpowiedzialnych za standardy i polityki ochrony**

Do obowiązków osoby odpowiedzialnej za standardy ochrony dzieci należy:

1. przygotowanie członków Zakonu do stosowania standardów ochrony dzieci przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu zmian w tych standardach;
2. przegląd standardów ochrony dzieci co dwa lata;
3. monitorowanie czy występują trudności w stosowaniu standardów.

### VIII. Postanowienia końcowe

1. Przegląd i aktualizacja „Standardów” będzie dokonywana co najmniej raz na 2 lata.
2. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie członków Zakonu do dostosowania standardów jest przełożony domu.

W myśl decyzji powziętej na sesji Definitorium Generalnego w dniu 27.08.2024 roku, zatwierdzam powyższy dokument.



*O. Arnold Chrapkowski*  
O. Arnold Chrapkowski  
GENERAL ZAKONU